

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2026-59-148>

УДК 330.101.52

Тимошенко Юлія Олександрівна

кандидат економічних наук,
директор департаменту реклами,
директор Академії інновацій та бізнесу
Приватного вищого навчального закладу «Європейський університет»,
Приватний вищий навчальний заклад «Європейський університет»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-2107-7634>

Yulia Tymoshenko

Private Higher Education Establishment “European University”

ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ У РІЗНІ ІСТОРИЧНІ ПЕРІОДИ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ТЕОРІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

TRANSFORMATION OF ECONOMIC INTERESTS ACROSS DIFFERENT HISTORICAL PERIODS AND THEIR SIGNIFICANCE FOR THE THEORY OF ECONOMIC SECURITY

Анотація. У статті досліджено еволюцію теоретичних підходів до розуміння економічних інтересів у різні історичні періоди розвитку економічної думки. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю поглибленого осмислення природи економічних інтересів як фундаментальної категорії економічної науки, що визначає мотивацію поведінки економічних агентів, напрями розвитку економічних відносин і механізми розподілу ресурсів у суспільстві. результати дослідження встановлено, що зміст економічних інтересів у різні історичні періоди визначався домінуючими формами господарської діяльності, структурою суспільних відносин і системою регуляторного забезпечення економічної діяльності. Показано, що на ранніх етапах розвитку економічних систем економічні інтереси мали переважно колективний характер і реалізовувалися в межах моральних і релігійних норм, тоді як подальший розвиток ринкових відносин сприяв їх індивідуалізації та посиленню ролі економічної раціональності.

Ключові слова: економічні інтереси, економічна безпека, економічні відносини, інституційне середовище, економічна думка, еволюція економічних інтересів, економічна поведінка, економічні системи.

Summary. The article examines the evolution of theoretical approaches to understanding economic interests across different historical periods in the development of economic thought. The relevance of the study is determined by the need for a deeper understanding of the nature of economic interests as a fundamental category of economic science that defines the motivation behind the behavior of economic agents, the directions of development of economic relations, and the mechanisms of resource allocation in society. Of particular importance is the study of the transformation of economic interests in the context of contemporary economic processes, characterized by intensifying globalization trends, technological changes, and the growing role of the institutional environment in the formation of economic behavior. The aim of the research is to synthesize theoretical approaches to understanding economic interests across different historical periods, identify the characteristics of their formation and transformation, and substantiate the meaning of the category “economic interest” in the context of the contemporary development of economic systems and the assurance of economic security. The study employs historical-logical, comparative, and systemic research methods, which allowed for an analysis of how the nature of economic interests has changed depending on the characteristics of a society’s socioeconomic development. As a result of the study, it was established that the content of economic interests in different historical periods was determined by the dominant forms of economic activity, the structure of social relations, and the system of regulatory framework for economic activity. It is shown that in the early stages of economic system development, economic interests were predominantly collective in nature and were realized within the framework of moral and religious norms, whereas the subsequent development of market relations contributed to their individualization and the strengthening of the role of economic rationality. It is determined that in modern conditions, economic interests are shaped under the influence of the institutional environment, market mechanisms, and external factors of economic development. A generalized definition of economic interest is substantiated as the conscious need of an economic agent aimed at

maximizing economic benefit under conditions of resource scarcity and information insufficiency, which is realized through a system of economic relations within the framework of existing social norms and changed under the influence of the external environment.

Keywords: economic interests, economic security, economic relations, institutional environment, economic thought, the evolution of economic interests, economic behavior, economic systems.

Постановка проблеми. У сучасних умовах трансформації світової економіки, зростання глобальних ризиків та посилення взаємозалежності економічних систем, особливого значення набуває дослідження природи економічних інтересів як фундаментальної категорії економічної науки. Саме економічні інтереси визначають мотивацію поведінки суб'єктів господарювання, напрями розвитку економічних відносин і механізми розподілу ресурсів у суспільстві. Водночас зміна соціально-економічних умов, інституційного середовища та технологічного розвитку зумовлює трансформацію змісту економічних інтересів і форм їх реалізації, що потребує поглибленого теоретичного осмислення їх еволюції в історичному контексті. Актуальність такого дослідження посилюється необхідністю врахування економічних інтересів при формуванні ефективних механізмів забезпечення економічної безпеки та узгодження інтересів різних економічних суб'єктів у сучасній економічній системі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика економічних інтересів, їх ролі у формуванні економічних відносин та впливу на забезпечення економічної безпеки держави активно досліджується у сучасній економічній науці. Різні аспекти формування економічних інтересів, їх взаємозв'язку з економічною безпекою, інституційним середовищем та трансформаційними процесами економіки розглядаються у працях таких науковців, як В. Гаркавий [1; 2], Л. Шемаєва, В. Онофрійчук [3], А. Тимошенко [4; 6], Ю. Луцик [5], М. Самофалова, Т. Іванюта, Д. Сартаков, А. Благодатний, В. Єременок, а також Н. Бобро, Н. Васильєва, С. Суворова, О. Голова, Р. Гулінчук, Р. Лісова, О. Парфентьева, В. Дмитровська та С. Кириленко [7; 8]. У їхніх дослідженнях висвітлюються питання сутності економічної безпеки, взаємозв'язку економічної стійкості та економічного суверенітету держави, трансформації економічних систем, а також впливу інституційних та технологічних змін на розвиток сучасної економіки. Значна увага приділяється дослідженню ролі інституційного середовища, цифрових технологій та структурних трансформацій у формуванні економічних інтересів і механізмів їх реалізації в умовах сучасних економічних викликів. Водночас еволюція уявлень про економічні інтереси має глибоке теоретичне підґрунтя, сформоване у межах різних напрямів економічної думки, що зумовлює необхідність подальшого узагальнення підходів до їх трактування в контексті сучасних економічних процесів.

Мета статті є узагальнення теоретичних підходів до розуміння економічних інтересів у різні історичні періоди, виявлення особливостей їх формування та трансформації, а також обґрунтування змісту категорії «економічний інтерес» у контексті сучасних умов розвитку економічних систем і забезпечення економічної безпеки.

Вклад основного матеріалу дослідження. При аналізі особливостей економічних інтересів у Стародавньому світі, доцільно звернутися до досвіду Давньої Греції, у межах якої були здійснені одні з перших спроб теоретичного осмислення господарської діяльності, природи багатства та меж допустимого накопичення. Економічне життя давньогрецького суспільства ґрунтувалося на поєднанні натурального виробництва з розвитком товарно-грошових відносин, що зумовлювалося полісною організацією соціального устрою. Саме така структура визначала підпорядкованість приватних інтересів інтересам поліса, які концентрувалися навколо забезпечення колективного добробуту, обороноздатності та продовольчої самодостатності. За цих умов економічний інтерес окремого суб'єкта не мав автономного характеру, а реалізовувався в системі колективно визначених норм і обов'язків.

Однією з характерних форм реалізації економічних інтересів у давньогрецькому суспільстві було використання праці залежних категорій населення, що сприяло зниженню витрат виробництва та розширенню господарських можливостей полісу [1, с. 60]. Водночас важливим способом розширення ресурсної бази залишалося воєнне здобуття земель і матеріальних благ, що безпосередньо впливало на зміст економічних інтересів та механізми їх практичного втілення. Ціннісні засади господарської діяльності формувалися під значним впливом морально-етичних уявлень, унаслідок чого економічні відносини оцінювалися не лише з позицій користі, а й з погляду суспільно допустимої міри збагачення.

Показовою у цьому контексті є концепція хрестоматистики, запроваджена Арістотелем для позначення надмірного прагнення до багатства, насамперед у його грошовій формі. У межах античної економічної думки така орієнтація розглядалася як відхилення від природної мети господарювання, що полягає у задоволенні необхідних і поміркованих потреб людини та спільноти [2; 3]. Перетворення грошей із засобу на самодостатню мету змінює природу економічного інтересу, підпорядковуючи його логіці безмежного накопичення, яка суперечить суспільному благу. У цьому вбачався

конфлікт між приватною вигодою та інтересами громадянської спільноти, а обмеження надмірного збагачення набувало значення етичного принципу впорядкування економічної поведінки.

Економічний інтерес індивіда в умовах полісної системи був тісно інтегрований в інтереси громади та держави. Це простежується, зокрема, у сфері землеволодіння й землекористування, де право на землю поєднувалося з низкою соціальних і політичних обов'язків. Земля сприймалася не лише як економічний ресурс, а і як спадкова та сакрально значуща цінність, обіг якої регламентувався нормами полісного життя. Відтак економічний інтерес у розпорядженні землею не був абсолютним, а реалізовувався в межах установлених обмежень, зокрема через зв'язок землеволодіння з виконанням військового обов'язку. Такий підхід демонструє, що вже в економічних уявленнях античності були закладені положення про необхідність узгодження приватних і колективних інтересів, а також про стримування надмірної концентрації багатства як передумови соціальної рівноваги, що має безпосереднє значення для сучасного розуміння економічної безпеки [1; 3; 4].

У середньовічний період економічні інтереси зберігали переважно колективний характер, що було зумовлено станом суспільства. Реалізація інтересів окремої особи відбувалася в межах її належності до певного соціального стану: феодалного, селянського або ремісничого. За таких умов економічна поведінка мала корпоративно зумовлений характер, а можливості індивіда визначалися не лише його господарською активністю, а й місцем у соціальній ієрархії. Це відповідало загальній логіці доіндустріального суспільства, у якому економічна стійкість визначалася не автономією ринкового суб'єкта, а його включеністю в систему колективних зв'язків, обов'язків і залежностей [2; 5].

Порівняно зі Стародавнім світом, у добу Середньовіччя істотно посилювався вплив морально-релігійних норм на реалізацію економічних інтересів. У межах християнської соціально-економічної думки господарська діяльність підлягала оцінці не лише з позицій практичної доцільності, а й з огляду на її відповідність моральному порядку та ідеї загального блага. Особливо виразно це простежується у вченні Фоми Аквінського, який розглядав стягнення процента за позикою як явище морально сумнівне, оскільки дохід у такому разі виникає не як результат праці, а як привласнення вигоди без створення нового блага. Відтак економічний інтерес кредитора, на його думку, не міг бути самодостатнім і повинен був узгоджуватися з морально-релігійними приписами.

На цих засадах Фома Аквінський сформулював концепцію справедливої ціни, відповідно до якої обмін має здійснюватися на основі екви-

валентності та недопущення шкоди ближньому. Справедлива ціна в такому розумінні виступала не просто економічною категорією, а механізмом морального обмеження прагнення до максимізації вигоди. Вихід за межі такої ціни розглядався як порушення морального порядку, оскільки надмірне завищення вартості товару прирівнювалося до несправедливості [6, с. 3793]. Водночас середньовічна думка визнавала окремі винятки, за яких відхилення від звичайної вартості могло вважатися допустимим, якщо воно компенсувало реальні втрати продавця або було пов'язане з надзвичайною потребою покупця. Такий підхід свідчить про поєднання морального критерію з елементами практичного врахування конкретних обставин господарського обміну.

У середньовічному суспільстві, аграрний тип виробництва з окремими елементами розвитку ремесла і торгівлі, визначав землю як головний фактор виробництва, навколо якого формувалися базові економічні інтереси. Саме доступ до землі, контроль над нею та форми її використання визначали соціальний статус, характер господарської активності й можливості відтворення матеріальних благ. Водночас значна роль церковних інституцій зумовлювала підпорядкованість економічних відносин системі морально-релігійних регуляторів, які визначали межі допустимого збагачення, форми господарської поведінки та критерії легітимності економічного інтересу. У цьому контексті середньовічні уявлення про господарську справедливість і нормативне обмеження вигоди становлять важливий етап еволюції поглядів на механізми узгодження економічних інтересів та їх інституційне впорядкування в системі економічної безпеки [7; 8].

У марксистській економічній теорії економічні інтереси розглядаються не як сукупність індивідуальних прагнень окремих суб'єктів господарювання, а як явище, що має виразний класовий характер і безпосередньо залежить від панівного способу виробництва. Відповідно до марксистської концепції домінуючий спосіб виробництва, характерний для певного історичного етапу розвитку суспільства, формує основних суб'єктів економічних відносин – класи, роль яких змінюється у процесі історичної еволюції господарських систем. Панівний спосіб виробництва формує специфічну систему виробничих відносин, у межах яких складаються економічні інтереси різних соціальних груп, а суперечності між ними розглядаються як важливий чинник соціально-економічного розвитку та трансформації економічних систем.

Клас, що володіє засобами виробництва, зацікавлений у збереженні існуючих економічних відносин, оскільки саме вони забезпечують можливість реалізації його економічних інтересів.

Власники капіталу прагнуть мінімізувати витрати виробництва та підвищити ефективність використання ресурсів, тоді як наймані працівники, не маючи доступу до засобів виробництва, зацікавлені у зміні сформованих економічних відносин та покращенні умов праці. Формально такі відносини ґрунтуються на принципах юридичної рівності сторін, оскільки наймані працівники укладають із власниками капіталу трудові договори щодо продажу своєї робочої сили. Проте фактична нерівність економічних можливостей зумовлює асиметрію у реалізації економічних інтересів, оскільки володіння засобами виробництва дозволяє власникам капіталу встановлювати вигідні для себе умови праці, зокрема рівень заробітної плати, тривалість робочого дня та інтенсивність праці.

У межах марксистського підходу економічні інтереси мають переважно колективний характер, оскільки відображають потреби та прагнення цілих соціальних груп, об'єднаних спільним становищем у системі виробничих відносин. Колективний економічний інтерес класу власників капіталу спрямований на збільшення обсягів привласнення доданої вартості, тоді як економічні інтереси найманих працівників пов'язані зі скороченням тривалості робочого часу, зниженням інтенсивності праці та підвищенням рівня оплати праці. Таким чином, конфлікт економічних інтересів між різними соціально-економічними групами є важливим фактором розвитку економічних систем і трансформації господарських відносин.

Ідеї марксистської економічної теорії зробили значний внесок у дослідження суперечностей економічних інтересів між різними групами суб'єктів економічних відносин, що має важливе значення для розвитку сучасної теорії економічної безпеки, оскільки дозволяє здійснювати системний аналіз ризиків, які виникають унаслідок конфлікту економічних інтересів у суспільстві [3, с. 77].

Подальший розвиток економічної науки зумовив зміщення акцентів у дослідженні економічних інтересів від аналізу класових суперечностей до вивчення інституційного середовища, у межах якого відбувається їх реалізація. У межах інституціонального підходу враховуються не лише економічні, а й соціальні, політичні та культурні чинники, що впливають на економічну поведінку суб'єктів господарювання. Значна увага приділяється ролі інституцій – норм, правил, традицій і звичаїв, які формують середовище економічної діяльності та визначають межі реалізації економічних інтересів [6, с. 3796].

Формальні та неформальні інституційні норми сприяють зниженню ризику виникнення конфліктів інтересів та формують передбачуваність економічної поведінки суб'єктів господарювання, що має важливе значення для забезпечення стабільності економічних систем. У сучасних умовах трансформації економіки та цифровізації господарських процесів роль інституцій у регулюванні економічних інтересів значно зростає, оскільки вони забезпечують узгодження інтересів різних економічних агентів і сприяють підвищенню рівня економічної безпеки держави [9, с. 160]. У контексті нашого дослідження, доцільним буде узагальнити результати аналізу еволюції підходів до розуміння економічних інтересів у різні історичні періоди (табл. 1).

Як бачимо, в різні історичні періоди суттєво відрізнявся характер економічних інтересів. Якщо на ранніх етапах розвитку суспільства переважав колективний характер інтересів, зумовлений домінуванням громадних або станових форм господарювання, то в подальшому відбулася поступова трансформація у напрямі їх індивідуалізації. Паралельно спостерігається зниження залежності реалізації економічних інтересів від етичних і релігійних норм, що було характерним для давніх і середньовічних економічних систем.

Таблиця 1 – Порівняльна характеристика змісту економічного інтересу в різні історичні періоди

Історичні періоди	Елементи економічного інтересу		
	Характер економічних інтересів	Основна сфера реалізації економічних інтересів	Підпорядкованість реалізації економічних інтересів нормам
Давній світ	Колективний	Сільське господарство	Етичні норми
Середньовіччя	Колективний	Сільське господарство	Релігійні норми
Меркантилізм	Індивідуальний	Торгівля	Практично не підпорядковані моральним нормам
Класична політична економія	Індивідуальний	Виробництво	Переважно не підпорядковані моральним нормам
Марксизм	Колективний (класовий)	Виробництво	Зумовлені виробничими відносинами
Інституціоналізм	Колективні та індивідуальні	Відсутня чітко домінуюча сфера	Формальні та неформальні норми (закони, звичаї, традиції)

Джерело: сформовано автором за [6; 10; 11]

У процесі розвитку економічної думки економічні інтереси дедалі більше пов'язуються з ринковими механізмами, виробничими відносинами та інституційним середовищем їх реалізації.

Загалом можна зробити висновок, що чим ближче до сучасного етапу розвитку економіки, тим меншою є концентрація економічних інтересів у межах однієї конкретної сфери діяльності, а також тим складнішою стає структура їх носіїв і механізмів реалізації. Сучасні економічні інтереси характеризуються більшою динамічністю, різноманітністю суб'єктів і значною залежністю від інституційних умов функціонування економічної системи [8, с. 131].

Враховуючи наведені характеристики економічного інтересу, доцільно сформулювати його узагальнене визначення. Економічний інтерес – це усвідомлена потреба суб'єкта економічної діяльності, спрямована на максимізацію економічної вигоди (доходу, корисності) від її задоволення в умовах обмеженості ресурсів та недостатності інформації, що реалізується через систему економічних відносин у межах норм, які діють у суспільстві, та змінюється під впливом зовнішнього середовища.

У контексті теорії економічної безпеки в наведеному визначенні особливе значення має виділення об'єкта потенційних загроз економічній безпеці – максимізації економічної вигоди як ключової мети економічного інтересу. Саме прагнення до отримання максимальної вигоди формує систему економічних стимулів і водночас створює передумови для виникнення ризиків і конфліктів між різними економічними суб'єктами.

Крім того, запропоноване визначення пояснює природу виникнення ризиків у процесі реалізації економічних інтересів через об'єктивне існування обмеженості ресурсів і дефіциту інформації під час прийняття економічних рішень. Це зумовлює необхідність формування ефективних механізмів регулювання економічних відносин та забезпечення економічної безпеки.

Важливою характеристикою економічного інтересу є також його динамічність, оскільки економічні інтереси змінюються під впливом зовнішнього середовища. У контексті економічної безпеки це проявляється у впливі різних факторів – економічних криз, технологічних змін, глобалізаційних процесів або санкційних обмежень – які можуть істотно впливати на можливості реалізації економічних інтересів і вимагати адаптації економічної політики та інституційних механізмів регулювання економічних процесів.

Висновки. Проведене дослідження дозволило встановити, що економічний інтерес є категорією, зміст якої змінюється під впливом трансформації соціально-економічних відносин, структури виробництва та інституційного середовища.

У різні історичні періоди характер економічних інтересів визначався особливостями організації суспільства, домінуючими формами господарювання та системою нормативного регулювання економічної діяльності. Встановлено, що на ранніх етапах розвитку економічних систем економічні інтереси мали переважно колективний характер і були тісно пов'язані з інтересами громади, держави або соціального стану. Їх реалізація відбувалася в межах чітко визначених моральних, етичних або релігійних норм, які обмежували можливості надмірного збагачення та підпорядковували економічну поведінку принципам суспільної рівноваги. У таких умовах економічний інтерес не мав самостійного характеру, а виступав складовою ширшої системи соціальних і політичних відносин. Подальший розвиток економічних відносин та становлення ринкових механізмів господарювання зумовили поступову трансформацію економічних інтересів у напрямі їх індивідуалізації. Зміна домінуючих сфер економічної діяльності, розвиток виробництва та ускладнення структури економічних відносин сприяли посиленню ролі приватної ініціативи, економічної раціональності та прагнення до максимізації економічної вигоди. Водночас економічні інтереси дедалі більше почали формуватися у взаємодії з ринковими механізмами та виробничими відносинами, що визначають можливості реалізації економічної діяльності.

З'ясовано, що в подальшому розвитку економічної думки суттєве значення набуло дослідження інституційних умов формування та реалізації економічних інтересів. Формальні та неформальні правила, соціальні норми, традиції та механізми державного регулювання формують середовище економічної діяльності, у межах якого відбувається узгодження інтересів різних економічних суб'єктів. Саме інституційне середовище забезпечує передбачуваність економічної поведінки, знижує ризики конфліктів інтересів і створює умови для стабільного функціонування економічної системи.

У результаті узагальнення теоретичних підходів обґрунтовано доцільність трактування економічного інтересу як усвідомленої потреби суб'єкта економічної діяльності, спрямованої на отримання економічної вигоди в умовах обмеженості ресурсів та інформації, що реалізується через систему економічних відносин і формується під впливом інституційних, соціально-економічних та зовнішніх факторів. Такий підхід дозволяє розглядати економічний інтерес як динамічну категорію, яка змінюється разом із трансформацією економічних систем.

Отримані результати підтверджують, що еволюція уявлень про економічні інтереси відображає загальні закономірності розвитку еконо-

мічних відносин та поглиблення інституційної складності сучасної економіки. У сучасних умовах економічні інтереси характеризуються багаторівневістю, різноманітністю суб'єктів та значною

залежністю від інституційного середовища, що визначає необхідність їх подальшого дослідження у контексті забезпечення стабільності та безпеки економічних систем.

Список використаних джерел:

1. Garkavyi V. Economic security as a mandatory element of sustainable development. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*. 2024. Vol. 3, No. 3. P. 58–69. DOI: <https://doi.org/10.46299/j.isjmef.20240303.06>
2. Тимошенко Ю. О. Концептуальні підходи до дослідження грошово-кредитної політики у сучасній економіці. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2025. № 23. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17557469>
3. Шемаєва Л. Г., Онофрійчук В. П. Взаємозв'язок понять «економічна безпека», «економічна стійкість» та «економічний суверенітет держави». *Організаційний комітет*. 2023. С. 76–78. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-294-7-17>
4. Тимошенко А. О. Структурні зрушення та механізми трансформації світової економіки. *Актуальні питання економічних наук*. 2026. № 20. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18927838>
5. Луцик Ю. Економічна безпека в умовах глобальних викликів та загроз. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2023. № 15. С. 74–83. DOI: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2023.15.9>
6. Тимошенко А. О. Інституційно-ієрархічна модель економічної безпеки в умовах трансформації стратегічного управління. *Наукові інновації та передові технології*. 2026. № 2 (54). С. 3793–3804. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-2\(54\)-3793-3804](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-2(54)-3793-3804)
7. Bobro N., Vasylieva N., Suvorova S., Golovina O., Hulinchuk R. Effectiveness of digital integration in the economy and society amid ongoing economic transformation. *International Journal of Organizational Leadership*. 2025. Vol. 14, First Special Issue 2025. P. 145–158. DOI: <https://doi.org/10.33844/ijol.2025.60469>
8. Самофалова М., Іванюта Т., Сартаков Д., Благодатний А., Єременок В. Сутність категорії «економічна безпека»: структура та особливості формування. *Київський економічний науковий журнал*. 2024. № 7. С. 127–135. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2024-7-18>
9. Bobro N., Lisova R., Parfentjeva O., Dmytrovska V., Kyrylenko S. Digital transformation for cost optimisation and sustainable business operations. *European Journal of Sustainable Development*. 2025. Vol. 14, No. 2. P. 158. DOI: <https://doi.org/10.14207/ejsd.2025.v14n2p158>
10. Тимошенко Ю. О. Технологічні інновації та цифровізація фінансових ринків у контексті трансформації економічних систем. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки»*. 2025. № 12. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2025-12-11673>
11. Smuk I. Growth hacking as a driver of innovative development of start-ups: Between marketing and product. *Economics of Development*. 2025. Vol. 24, № 4. С. 10–20 DOI: <https://doi.org/10.63341/econ/4.2025.20>

References:

1. Garkavyi V. (2024) Economic security as a mandatory element of sustainable development. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*, vol. 3, no. 3, pp. 58–69. DOI: <https://doi.org/10.46299/j.isjmef.20240303.06>
2. Tymoshenko Yu. O. (2025) Kontseptualni pidkhody do doslidzhennia hroshovo-kredytnoi polityky u suchasni ekonomitsi [Conceptual approaches to the study of monetary policy in the modern economy]. *Zdobutky ekonomiky: perspektivy ta innovatsii*, no. 23. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17557469>
3. Shemaieva L. H., Onofriichuk V. P. (2023) Vzaiemozviazok poniat “ekonomichna bezpeka”, “ekonomichna stiikist” ta “ekonomichnyi suverenitet derzhavy” [Interrelation of the concepts “economic security”, “economic resilience” and “economic sovereignty of the state”]. *Orhanizatsiyni komitet*, pp. 76–78. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-294-7-17>
4. Tymoshenko A. O. (2026) Strukturni zrushennia ta mekhanizmy transformatsii svitovoi ekonomiky [Structural shifts and mechanisms of transformation of the world economy]. *Aktualni pytannia ekonomichnykh nauk*, no. 20. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18927838>
5. Lutsyk Yu. (2023) Ekonomichna bezpeka v umovakh hlobalnykh vyklykiv ta zahroz [Economic security under global challenges and threats]. *Tavriiskyi naukovyi visnyk. Seriya: Ekonomika*, no. 15, pp. 74–83. DOI: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2023.15.9>
6. Tymoshenko A. O. (2026) Instytutsiino-iiararkhichna model ekonomichnoi bezpeky v umovakh transformatsii stratehichnoho upravlinnia [Institutional and hierarchical model of economic security in the conditions of transformation of strategic management]. *Naukovi innovatsii ta peredovi tekhnologii*, no. 2 (54), pp. 3793–3804. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-2\(54\)-3793-3804](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-2(54)-3793-3804)
7. Bobro N., Vasylieva N., Suvorova S., Golovina O., Hulinchuk R. (2025) Effectiveness of digital integration in the economy and society amid ongoing economic transformation. *International Journal of Organizational Leadership*, vol. 14, First Special Issue 2025, pp. 145–158. DOI: <https://doi.org/10.33844/ijol.2025.60469>
8. Samofalova M., Ivaniuta T., Sartakov D., Blahodatnyi A., Yeremenok V. (2024) Sutnist katehorii «ekonomichna bezpeka»: struktura ta osoblyvosti formuvannia [The essence of the category “economic security”: structure and features of formation]. *Kyivskiy ekonomichnyi naukovyi zhurnal*, no. 7, pp. 127–135. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2024-7-18>

9. Bobro N., Lisova R., Parfentieva O., Dmytrovska V., Kyrylenko S. (2025) Digital transformation for cost optimisation and sustainable business operations. *European Journal of Sustainable Development*, vol. 14, no. 2, p. 158. DOI: <https://doi.org/10.14207/ejsd.2025.v14n2p158>

10. Tymoshenko Yu. O. (2025) Tekhnolohichni innovatsii ta tsyfrovizatsiia finansovykh rynkiv u konteksti transformatsii ekonomichnykh system [Technological innovations and digitalization of financial markets in the context of economic systems transformation]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal "Internauka". Seriya: Ekonomichni nauky*, no. 12. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2025-12-11673>

11. Smuk I. (2025) Growth hacking as a driver of innovative development of start-ups: Between marketing and product. *Economics of Development*, vol. 24, no. 4, pp. 10–20. DOI: <https://doi.org/10.63341/econ/4.2025.20>

Дата надходження статті: 17.04.2026

Дата прийняття статті: 08.05.2026

Дата публікації статті: 28.05.2026